

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 312/2012

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Β΄)**

Συνεδρίαση της 28^{ης} Μαΐου 2012

Σύνθεση

Προεδρεύων : Αλέξανδρος Καραγιάννης, αρχαιότερος των Νομικών Συμβούλων του Τμήματος, λόγω κωλύματος του Προέδρου του Τμήματος Φωκίωνα Γεωργακόπουλου, Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη : Θεόδωρος Ψυχογιός, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Δημήτριος Χανής, Αφροδίτη Κουτούκη και Δημήτριος Αναστασόπουλος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους

Εισηγήτρια : Δέσποινα Γάκη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος : Το υπ' αριθμ. πρωτ. Δ12Β 1038975 ΕΞ 2012/7.3.2012 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, Γενικής Γραμματείας Φορολογικών και Τελωνειακών Θεμάτων, (Γενική Διεύθυνση Φορολογίας – Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος – Τμήμα Β΄).

Περίληψη ερωτήματος : *Αν η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης μπορεί να μετατραπεί σε ομόρρυθμη εταιρεία ή ετερόρρυθμη εταιρεία.*

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Β' Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Από το έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας και τα στοιχεία που το συνοδεύουν προκύπτει ότι η υπηρεσία οδηγήθηκε στην υποβολή του ερωτήματος με βάση το κατωτέρω πραγματικό και το γεγονός ότι εκκρεμούν προς αντιμετώπιση και άλλες όμοιες περιπτώσεις μετατροπής εταιρειών:

Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης μετατράπηκε σε ομόρρυθμη με βάση τις διατάξεις του ν.3190/1955. Προς τούτο συντάχθηκε σχετική συμβολαιογραφική πράξη, περίληψη της οποίας δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε.). Στη συνέχεια, λόγω της αρνήσεως της αρμόδιας για τη φορολογία της εν λόγω εταιρείας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας να προβεί στην αντίστοιχη μεταβολή στο Τμήμα Μητρώου, ανακλήθηκε η παραπάνω πράξη μετατροπής με άλλη σχετική συμβολαιογραφική πράξη, περίληψη της οποίας δημοσιεύθηκε, επίσης, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε.), με αποτέλεσμα να επανέλθει η νομική μορφή της εταιρείας από ομόρρυθμη στην αρχική μορφή της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης.

II. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Πριν από τη θέσπιση και την έναρξη ισχύος του ν.4072/2012 (Α' 86), στη νομοθεσία περί εταιρειών υπήρχε ρητή αναφορά και ρύθμιση για τις εξής περιπτώσεις μετατροπής εταιρειών:

α. Μετατροπή ανώνυμης εταιρείας σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (άρθρα 51 ν.3190/1955 και 66 ν.2190/1920, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους από το άρθρο 16 του ν.2339/1995, Α' 204).

β. Μετατροπή προσωπικής εταιρείας (ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης) σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (άρθρο 53 ν.3190/1955).

γ. Μετατροπή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης σε ανώνυμη εταιρεία (άρθρο 67§1 ν.2190/1920, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού από το άρθρο 41 του π.δ. 409/1986).

δ. Μετατροπή ανώνυμης εταιρείας σε προσωπική εταιρεία (ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη) (άρθρο 66α ν.2190/1920, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 66 του ν.3604/2007, Α' 189).

ε. Μετατροπή προσωπικής εταιρείας (ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης) σε ανώνυμη εταιρεία (άρθρο 67§2 ν.2190/1920, όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού από το άρθρο 16 του ν. 2339/1995).

2. Ήδη, όμως, στον, πρόσφατο ν.4072/2012 «*Αδειοδότηση, εταιρείες, σήμα, επενδύσεις, φορολογικά, πλόες, μεσιτεία, αρχαιότητες, εκπαίδευση κλπ*» (Α' 86), ο οποίος, κατ' άρθρο 330§2 αυτού άρχισε να ισχύει από 11-4-2012, ημερομηνία δημοσιεύσεώς του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίστηκαν επί νέας βάσεως τα θέματα των προσωπικών εμπορικών εταιρειών (άρθρα 249 – 294) και θεσπίστηκε η δυνατότητα μετατροπής εταιρείας περιορισμένης ευθύνης σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία, με ρητές διατάξεις του άρθρου 283, το οποίο ορίζει τα εξής:.

«1. Η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης μπορεί να μετατραπεί σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία με ομόφωνη απόφαση των εταίρων.

2. Από τη συντέλεση των διατυπώσεων δημοσιότητας, η μετατρεπόμενη εταιρεία περιορισμένης ευθύνης συνεχίζεται με τη μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας. Πριν από την ολοκλήρωση των διατυπώσεων δημοσιότητας του προηγούμενου εδαφίου, η μετατροπή δεν παράγει αποτελέσματα. Η μετατροπή δεν επιφέρει τη διακοπή των εκκρεμών δικών».

III. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

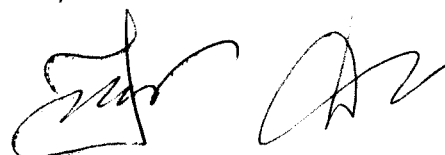
1. Μετατροπή (υπό νομική έννοια) σημαίνει μεταβολή της νομικής μορφής («νομικού ενδύματος») της εταιρείας, χωρίς εκκαθάριση και χωρίς την ανάγκη μεταβίβασεως (με ειδική ή οιονεί καθολική διαδοχή) των εταιρικών αντικειμένων και εταιρικών χρεών στην εταιρεία υπό τη νέα της μορφή. Εξακολουθεί, δηλαδή, να παραμένει η ταυτότητα του νομικού προσώπου της παλαιάς εταιρείας, οι δε εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται χωρίς να επέρχεται διακοπή. Τα πλεονεκτήματα της μετατροπής είναι προφανή: εξοικονομείται

χρόνος και έξοδα, ιδίως μεταβιβάσεων. (βλ. Ν.Ρόκα, Εμπορικές Εταιρείες, 1992, σελ. 224 επ.).

2. Υπό το προ της ενάρξεως ισχύος του άρθρου 283 του ν. 4072/2012 καθεστώ, είχαν διαμορφωθεί δύο θεωρητικές απόψεις, αναφορικά με τη δυνατότητα κυριολεκτικής (γνήσιας) μετατροπής Ε.Π.Ε. σε Ο.Ε. ή Ε.Ε. Ειδικότερα:

α. Σύμφωνα με την, μάλλον επικρατούσα, πρώτη θεωρητική άποψη υποστηριζόταν, ότι, αν ο νόμος δεν θέσπιζε δυνατότητα μετατροπής, δεν ήταν δυνατή η μετατροπή, διότι σε ορισμένους εταιρικούς τύπους υπάρχουν ειδικές προστατευτικές διατάξεις (ιδίως, υπέρ των εταιρικών δανειστών και της μειοψηφίας), που θα μπορούσαν να καταστρατηγηθούν. Για το λόγο αυτό, η κατά κυριολεξία ή γνήσια μετατροπή επιτρεπόταν, μόνον, στις περιπτώσεις που ρητά όριζε ο νόμος. Επομένως, σύμφωνα με την άποψη αυτή, στις περιπτώσεις που ο νόμος δεν προέβλεπε δυνατότητα μετατροπής, μόνον, με λύση και μεταβίβαση (με ειδική διαδοχή) των περιουσιακών αντικειμένων μπορούσε να επιτευχθεί, κατ' αποτέλεσμα, (χωρίς, όμως, τα πλεονεκτήματα της γνήσιας μετατροπής) η μεταβολή του εταιρικού τύπου (καταχρηστική μετατροπή) (βλ. Ν. Ρόκα, ο.π. -Λ. Γεωργακόπουλου, Το δίκαιον των εταιρειών ΙΙΙ, 1974, σελ. 490 επ. -Πασσιά, Το δίκαιον της ανωνύμου εταιρείας, τόμος Β', 1969, σελ.1135 επ. -Λιακόπουλου, Μετατροπή Ο.Ε. ή Ε.Ε. σε Α.Ε. στις Μελέτες προς τιμήν Ν.Δελούκα, τόμος β' 1989, σελ. 585 επ. - Αλεξανδρίδου, Δίκαιον εμπορικών εταιρειών, τόμος Α', 1993, σελ. 113 επ. - Παμπούκη, Δίκαιον εμπορικών εταιρειών, 1979 σελ. 131, επ. - Κυπραίου, Η μετατροπή του νομικού προσώπου της εταιρείας, ΝΟΒ, 8, σελ. 840 επ. - Καραβά, Εγχειρίδιον εμπορικού δικαίου, τόμος Α', 1959, σελ. 359 - Λ. Γεωργακόπουλου, Εγχειρίδιον εμπορικού δικαίου, τόμος 1, τεύχος 2, 1985, σελ. 279-280 - Μάζη, Τινά περί μετατροπής εταιρειών, ΕΕμπΔΚΒ', σελ.515-516 - Τσιριντάνη, Στοιχεία εμπορικού δικαίου, Τόμος Β', 1964, σελ.192 κ.α.).

β. Αντιθέτως, σύμφωνα με τη δεύτερη θεωρητική άποψη, η δυνατότητα της κατά κυριολεξία ή γνήσιας μετατροπής, εφόσον δεν προσκρούει σε απαγορευτικές διατάξεις, διέπεται από την αρχή της αυτονομίας της βουλήσεως και, επομένως, είναι επιτρεπτή (βλ. Γ. Σημίτη, Μετατροπή ανωνύμου εταιρείας εις ομόρρυθμον εταιρείαν, ΕΕμπΔ Δ', σελ. 289 επ. -

Δέλλιου, Τύπος και έννοια στο δίκαιο των συμβάσεων, Αρμ. 1992, σελ. 1212-1213- Μ. Μουμούρη, Η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, Β' έκδοση, 1960, σελ. 483 επ. - Δ.Τζουγανάτο εις Ευ. Περράκη, Δίκαιο των Ε.Π.Ε., 1994, σελ. 1067 επ. Προς την άποψη αυτή συντάχθηκε η, υπ' αριθμ. 1116/1990, απόφαση του Εφετείου Θεσσαλονίκης, που δέχθηκε δυνατότητα μετατροπής ΕΠΕ σε ΟΕ με βάση το άρθρο 53 του ν. 3190/1955, χωρίς αιτιολογία, παρότι το άρθρο αυτό ρυθμίζει τη μετατροπή κατ' αντίστροφη φορά).

γ. Η πρώτη των ως άνω θεωρητικών απόψεων ευρίσκει και νομολογιακό έρεισμα σε πλείστες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, το οποίο δέχθηκε ότι, επί απουσίας ρητής νομοθετικής προβλέψεως περί της δυνατότητας μετατροπής εταιρείας από μία νομική μορφή σε άλλη, ως συνέπεια δεν επέρχεται συνέχιση του νομικού προσώπου της μετατρεπόμενης εταιρείας, αλλά η λύση αυτής και η δημιουργία νέας με διάφορη νομική προσωπικότητα (βλ. ΣΤΕ 3636/2002, 2940-2943/2002, 2965/2000, 1070/2000, 2760/1996 κ.λ.π.).

3. Με τη διάταξη του άρθρου 283 του ν. 4072/2012 θεσπίσθηκε και η δυνατότητα μετατροπής εταιρείας περιορισμένης ευθύνης σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία, η οποία, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του νόμου (σελίδα 70), *«...ενδείκνυται, διότι είναι η μοναδική μετατροπή γνωστών εταιρικών μορφών που παραμένει αρρυθμιστη. Ως πρωτότυπο χρησίμευσε το άρθρο 66Α του Κ.Ν. 2190/1920, που προστέθηκε με το Ν. 3604/2007 και που προβλέπει τη μετατροπή της ανώνυμης εταιρείας σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία...»*

4. Ενόψει όλων των ανωτέρω, σε σχέση με το διδόμενο πραγματικό, συνάγονται τα ακόλουθα:

α. Κατά το χρονικό διάστημα μέχρι την έναρξη ισχύος του άρθρου 283 του ν. 4072/2012, δηλαδή μέχρι την 11-4-2012, εταιρεία περιορισμένης ευθύνης δεν μπορούσε να μετατραπεί σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία, διότι η μετατροπή αυτή δεν προβλεπόταν από διάταξη νόμου, τυχόν δε γενομένη δεν είχε ως αποτέλεσμα τη συνέχιση της νομικής προσωπικότητας της ΕΠΕ στο πρόσωπο της ΟΕ ή ΕΕ, καθόσον η μετατροπή αυτή, εφόσον τηρήθηκαν οι προβλεπόμενες διαδικασίες (δημοσιότητας κλπ.), συνεπαγόταν τη λύση της μετατρεπόμενης ΕΠΕ και την ίδρυση νέας ΟΕ ή ΕΕ (καταχρηστική

μετατροπή), με όλες τις εντεύθεν συνέπειες της μεταβολής αυτής για αμφότερες τις εταιρείες. Ως εκ τούτου, στις ως άνω περιπτώσεις, η φορολογική αρχή όφειλε να προβεί στις απαραίτητες διαδικασίες καταχώρισεως της νέας (προσωπικής) εταιρείας στο μητρώο και στις απαιτούμενες ενέργειες για τη διαπίστωση των φορολογικών υποχρεώσεων, τόσο της λυθείσας ΕΠΕ, όσο και της νέας εταιρείας, λόγω της προαναφερόμενης μεταβολής.

β. Αντιθέτως, από την 11-4-2-2012, δηλαδή μετά την έναρξη ισχύος του άρθρου 283 του ν. 4072/2012, επιτρέπεται η μετατροπή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης σε ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων του άρθρου 283 (γνήσια μετατροπή), με αποτέλεσμα να συνεχίζεται η νομική προσωπικότητα της ΕΠΕ με νέα νομική μορφή στο πρόσωπο της ΟΕ ή ΕΕ, χωρίς να επέρχεται διάλυση της ΕΠΕ.

IV. Κατ' ακολουθίαν των προεκτεθέντων, στο τεθέν ερώτημα αρμόζει, ομοφώνως, η ανωτέρω αναλυτικώς διδομένη στην παράγραφο III.4 της παρούσης απάντηση.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Αθήνα, 1^η Ιουνίου 2012
Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

Αλέξανδρος Γερ. Καραγιάννης
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

Δέσποινα Χ. Γάκη
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ